

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ 6 ДИИ. МЕСЕЧНО

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА 0-40 ДИИ.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САЗЕЗА 15 ДИИ. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

БРОЈ 39

ПЕТАК 18 ЈАНУАРА 1891

ГОДИНА I

37 САСТАНАК

16 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Никола Пашић

СЕКРЕТАР

Др. Станојло Вукчевић

(наставак)

(Председник)

„Ако се народни посланик оптужује за какво кривично дело, учињено ван зграде скупштинске, или за дугове, судска ће власт поступити према чл. 125 Устава.

„Народна ће Скупштина на истој седници, на којој је саопштена тражња надлежне судске власти да се дотични посланик узме на одговор, упутити ову тражњу одсецима скупштинским. Одсеци ће изабрати сваки по једнога члана у одбор за испитивање основаности ове тражбе истим начином, којим се бирају и одбори за проучавање законских предлога.

„Одбор је дужан поднети Скупштини извештај у року од петнајест дана од када је изабран. Извештај одборски ставиће Скупштина на свој дневни ред одмах за прву наредњу своју седницу“.

Према томе како је сад Скупштина подељена у одсеке, одсеци ће се саставити, и изабрати по једнога свог члана у одбор, који ће узети ове молбе у претрес и Скупштини поднети извештај. Молићу г. г. посланике да се још сад конституишу, а и пре тога дозволите да саопштим Скупштини једно писмо г. министра председника, којим јавља да је министар унутрашњих дела дао оставку, и према томе закон о штани, који је на дневном реду, неће се моћи узети у претрес, него се мора вратити одбору, док се не наименује заменик.

А сад молићу да се конституишу одсеци и да јаве председништву избор. Седницу прекидам за четврт сата.

После прекида седнице

Председник — Да продужимо седницу. Изволте чути резултат избора по секцијама.

Секретар Лука Лазаревић чита:

I секција

Председник: Новак Милошевић

Секретар: Таса Вукосављевић

у одбор за оптуж. посланика: Младен Марковић

За молбе и жалбе: Тодор Радовановић
За преглед послан. пред.: Милан Поповић.

II секција

Председник: Ранко Тајисић

Секретар: Др. К. Дишић

Одбор за оптуж. посл.: Атан. Вучковић

За молбе и жалбе: Илија Мојић.

III секција

Председник: Павла Срећковић

Секретар: Јован С. Јовановић

Одбор за оптуж. посл.: Симо Костић

„ „ молбе и жалбе: Мих. Ристић

„ „ послан. предлоге: Ђорђе Ђоровић.

IV секција

Председник: Драг. Станојевић

Секретар: Алекса Ратарац

Одбор за оптуж. послан.: Љуб. П. Ћирић

„ „ молбе и жалбе: Станча Виденовић

„ „ преглед предлога: Ђоста Јуришић.

V секција

Председник: Арса Дреновац

Секретар: Др. Ст. Нешић

Одбор за оптуж. посл.: Милан Мострић

За молбе и жалбе: Жив. Радосављевић

За преглед послан. предлога: Добра Ружић.

VI секција

Председник: Алимпије Васиљевић

Секретар: Јоксим Павловић

Одбор за оптуж. посл.: Васа Манојловић.

За молбе и жалбе: Андрија Љубичић

За преглед. послан. предлога: Раде Протић.

VII секција

Председник: Илија Душманић

Секретар: Милош Марковић

Одбор. за оптуж. посл.: Дим. Илићановић

За молбе и жалбе: Ђока Анђелковић

За преглед послан. предлога: Пера Максимовић.

Скупштинска седница закључена је, а кад ће бити друга објавиће се, чим буде наименован заменик г. министра унутр. дела. На дневном реду биће тада предлог закона о штампи. Састанак је трајао до 11 часова пре подне.

38 САСТАНАК

17 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Љуб. Јоксимовић.

Почетак у 4 часа по подне.

Присутни су били г. г. министри: грађевине и правде.

Потпредседник Катић — Отварам седницу 38 састанка. Изволите чути протокол 37 састанка.

Секретар Др. Ст. Вукчевић прочита протокол.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја). Изволите чути молбе и жалбе, које су Скупштини упућене.

Секретар Љ. Јоксимовић чита:

Општине у срезу студеничком окр. рудничком моле, да се на Ибру, код Рашке, подигне стални мост.

Министар правде моли, да се народни посланик г. Стојан Рибарац може узети на одговор за штампарски преступ.

Марија удова Мијанла Живадиновића из Крушевца моли за државну помоћ.

Јелена удова И. Јовановића из Ниша моли за државну помоћ.

Милован Мијатовић из Жутица, у ср. студеничком окр. рудничком, моли за исплату реквизиције.

Душан Бркановић писар упр. вар. Београда моли, да му се урачунају у указне извесне године учитељске службе.

Прока Симић, бив. државни шумар из Прокупља, моли за државну помоћ.

Марија, удова Саве Бугарског из Београда, моли за државну помоћ.

Јован Томић, писар суда у Ваљеву, моли да му се извесне године неуказне службе урачунају у указне.

Мијанло Димитријевић председник суда у Лозници моли, да Нар. Скупштина протумачи прописе у закону о општ. властима, који говоре о надзору полицијске власти над овима.

Еснаф механско-кафански из Ваљева моли, да Нар. Скупштина осуди распис г. министра унутр. дела од 15 дец. 1890.

Видоје Ивановић са Уба, моли, да му се изда инвалидска потпора за извесно време.

Милан Протић, учитељ из Маслошева у ср. јасеничком окр. крагујевачком моли, да му се пређашње године службе рачунају по садашњем закону о учитељским платама.

Гаврило Лазаревић, учитељ из Страгара, моли, да му се године, што је провео као привр. учитељ, урачунају у године сталне учитељске службе.

Јован Станисављевић из Милошевца у ср. смедеревском окр. подунавском, жали се против команданта 8 пук. окр. команде.

Мила Ф. Петрић из Ниша, моли за државну помоћ.

Јован Аврамовић из Алексинца, жали се против решења г. министра правде.

Тежаци села Јовца, у ср. пољаничком, моле Народну Скупштину, да она нареди г. министру нар. привреде, да им се понова земљиште премери и класифицира.

Сељани из Милине, у ср. јадарском окр. подринском, моле, да се забрани радња дућанџији у њиховом селу.

Грађани у ср. драгачевском окр. рудничком, моле да се у Чачку отвори још једна окружна апотека.

Сељани села Мирова у ср. бољевачком моле, да се одвоје од Лукова и образују засебну општину.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе, а захтев г. министра правде упућује се нарочитом одбору. Изволите чути предлоге посланичке.

Секретар Љ. Јоксимовић чита:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНСКИ

О контроли кредитних друштвених установа.

Чл. 1. Над друштвеним штедионицама и осталим друштвеним кредитним заводима, сем контроле, која је по штату-тима (правилма) тих завода ујемчена, врше контролу још и окружни самоуправни органи, па и сама држава.

Ову контролу стални окружни одбори врше непосредно, а држава посредно.

Чл. 2. Све друштвене штедионице и друштвени кредитни заводи дужни су сваког месеца да шаљу извешћа о свом стању сталним окружним одборима.

Управници ових установа за невршење овог наређења сваки пут казниће се са 200 динара.

Чл. 3. Сва извешћа друштвених штедионица и друштвених кредитних завода стални окружни одбори дужни су спроводити министру народне привреде.

На оваквим извешћима стални окружни одбори треба и своје примедбе да учине, ако за овакве буде места.

Чл. 4. Стални окружни одбори дужни су сваке године најмање по један пут да шаљу стручно лице, које ће се на лицу места уверити о стању штедионице и друштвених кредитних завода.

Овака лица стални окружни одбори морају изашливати сваки пут кад приметите какву неисправност код ових завода.

Чл. 5. Сва извешћа лица, које је чинило ревизију над штедионицама и кредитним установама, стални окружни одбори шаљу министру народне привреде.

Чл. 6. Министар Народне Привреде прима к знању сва извешћа, која се њему подносе од стране сталних окружних одбора на рачун штедионица и кредитних установа и, ако нађе за потребно, даје своје примедбе на ова.

Чл. 7. Све злоупотребе у штедионицама и друштвеним кредитним установама држава извешћа и суди по званичној дужности. Оваке злоупотребе казниће се са дуго већом казном по што се ове, по кривичном закону казне у приватном животу.

Чл. 8. Закон овај ступа у живог кад га Краљ потпише.

у Београду

29 Децембра 1890 године.

Предлагач

Атан. Вучковић

народ. посланик.

ПОВУДЕ

Крајње је време, да се и код нас једном почне да врши јача контрола над различитим друштвеним новчаним установама, ако желимо да од оваких удружења истинске користи примо, ако не желимо да нам се и те установе једног дана са свим не изиграју. Шта би после било од нас, када би се и ово с нама десило? — Ко би онда смео, ко би онда могао да ради на удружењу код нас? И зар нам не би највећа опасност претила без удружења? —

Атан. Вучковић

народни посланик

ПРЕДЛОГ ЗАКОНСКИ

О измени и допуни члана 218 закона о црквеним властима.

I

Члан 218.

Да гласи овако.

„Ако се у парници за развод брака досуди одвојен живот, па се муж и жена у року од три године не измире, као и кад ко намерно у продужењу овога рока одвојено од свог друга живи, или се у продужењу истога, парницећи се, с противном страном не измири, онда ће епархијски духовни суд, по истеку тога рока, на захтев једне парничне стране, развести брак“.

II.

Закон овај ступа у живот, кад га Краљ потпише.

ПОВУДА

Кад овака измена не би се усвојила у горњем члану, т. ј. када би он и даље остао са својим старим смислом, онда би се дешавали случајеви, те се бракови никада не би могли да разводе с тога, што има прилика, када се стављају једној од одвојено живећих страна, разне добити у оваком животу. Овакова лица никада неће моћи пристати на развод брака с противном страном особито, када се одвојен живот досуђује с издржавањем и када се с одвојеним животом и нераздвденим браком очекују и разне користи после смрти једне од парницеће се стране. Све би се ово косило с чланом 96. грађ. законика, који за намерно удававање од свог друга, даје право оставшем супругу да после *три године* тражи развод брака. Истина у том члану, сем рока времена, узета је у обзир и удаљеност супруга у одвојеном животу; али кад се узме у обзир то, када је писан наш грађански законик, и да се онда пре може доћи из Београда у Париз, но из Зајечара у Ужице, онда други став тог члана мора да одпадне. Пре је одиста било тако, да, кад један супруг кришом оде у туђу земљу, онда се он тамо тешко налази, па је уз ово још теже било доћи остављеној страни к своме другу. Данас пак пре се могу људи крити један од другога по разним нашим окрузима, него ли, кад овакови на страху иду; пре може један другоме доћи из Београда у Беч, но из Неготине у Шабац.

у Београду

28 Децембра 1890 год.

Предлагач

Атан. Вучковић

ПРЕДЛОГ ЗАКОНСКИ

о недозвољеним радњама лица вишег положаја.

Чл. 1. Како бивши министри, тако и министри на расположењу или у пензији, као и саветници или чланови касације, и окружни начелници, такође у пензији или на расположењу, не могу бити заступници или браниоци код своје власти у земљи ни страних владара, ни породица ових, ни страних друштава, ни страних фирма, ни појединих важних страних личности.

Ко противно овом уради лишиће се свију права у земљи и казниће са заточењем од 10—15 година.

Чл. 2. Закон овај ступа у живот, кад га Краљ потпише.

27 децембра 1890 год.

у Београду.

ПРЕДЛАГАЧ:

Атан. Вучковић

НАР. ПОСЛАНИК.

ПОВУДЕ

Треба једном да се стане на пут злоупотребама и понављавању наше отаџбине од стране наших виших лица, која

се упућују да заступају туђе интересе у нашој земљи, кад са својих столица сиђу. Овог чуда нестане код нас само тако, ако се овај закон усвоји.

Атан. Вучковић

НАР. ПОСЛАНИК.

ЗАКОНСКИ ПРЕДЛОГ

Народној Скупштини

ПОВУДЕ.

У здравом је телу и душа здрава. Здравље је најпрече. Здрав народ физички и морално твори велика дела. Без здравља није нам вајде ни од блага ни од државе.

Поред онога што знам за округе: црноречки, пиротски, део чачанског, део крушевачког и т. д. ево шта пише у „Одјеку“ бр. 6 ове године, из Јагодине:

„Наш Левач лепи и питоми, где је народ леп, снажан као ретко где, *окужен је и заражен*. Како је „*врења*“ почела од Ратковића, тако је заразила цео Левач, доста велики део Белице и Темнић, па је прешло у крушевачко поморавље. *Наша ће раса нагло отиочети опадаати и пропадаати*. Где су оваква питања на реду, не смемо се зауставити ни пред каквим жртвама. Ко штеди клинац изгубиће и плочу и коња. *У рукама је Народне Скупштине ово питање и она је дужна да га реши без икаквог двоумљења*“. Тако пише у „Одјеку“, а ја додајем: да је ова болест тако страшно узела маха, да, ако јој се не стане на пут, наше ће расе заоста нестати.

Наша је земља мала а странци навалили са свију страна, па треба заштити невиност, чедност и здравље.

Рајков је закон отворио врата овој зарази и упропаћавању чедности у народу. Доказе наводим из рекрутских спискова. Пре Рајковог закона било је од сто шкарта три процента, а сада долази до тридесет.

За повратак здравља у народу треба урадити двоје: прво, уништити Рајков закон и васпоставити стари, пређашњи закон, који постоји у свима другим државама, а у исто доба излечити „врењу“.

С тога предлажем, да се поврати стари чл. 130 грађ. законика, који да гласи како је и гласно:

I.

„*Ко је отац детињи има право мати доказивати и сваки онај, кога се тиче, истраживати. На голо казивање матерно и доказателство, да је такови за време прописаног рока спошеније тјелесно с њом имао, не може се нико за оца детињег огласити, нити у протокол црквени увести ако сам не признаје*“.

Ово је био здрав темељ морала и здравља у нашем народу. Њега је Рајко порушио и зло је узело страшне димензије. Овај здрав темељ треба повраћајем старог закона изнова утврдити и устати противу заразне „врење“, те је уништити. С тога предлажем да се узакони ово:

II.

Прикунити у окружне болнице све заражене „врењом“ и држати их, док потпуно не буду излечени.

III.

Из касарне никаквог солдата не пуштати кући без докторске сведоџбе, да је потпуно здрав.

IV.

Не дозволити ступање у брак никоме, ко је врењом заражен.

V.

Који би доктор прекршио ове законе, да му се забрани лечење.

Ja сматрам да је овај предлог важнији од мојих предлога: 1) од шест дана орања, 2) од предлога, по коме су укинуте баштине.

Молим и преклињем Народну Скупштину да овај предлог узме у најозбиљније разматрање, и да га прогласи за хитан.

Уз овај предлог прилажем ову фотографију, на којој су два дечка из височког среза, округа пиротског, где бесни врења. Обојица су били заражени рођењем. Њих је излечио доктор Сенковић и фотографисао их.

Београд 14 јан. 1891 год.
на Св. Саву.

ЧЛАН НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
П. С. Срећковић.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О сеоском општинском кредиту и осигурању сеоских становника од глади

I

О сеоским општинским штедионицама, кошевима и амбаровима

Чл. 1. Да би сеоски становници, на случај преких потреба, лако долазили до најнужнијег кредита, и да би се, на случај гладних година сачували од глади — оснивају се, како у селима, тако и у свима варошицама, које су већином сељацима настањене, сеоске општинске штедионице и сеоски кошеви и амбарови.

У сеоским општинским кошевима и амбаровима смештаће се, како сва она рана, која ће се употребити на подизање сеоских општинских штедионица, тако и она, која ће се, као резерва, у овима чувати и оскудњима у рани на зајам давати.

II

О сеоским општинским кошевима и амбаровима.

Чл. 2. Општине које имају општинске кошеве и амбарове, то ће ове за речену целу у чл. 1 овог закона и употребити, а које немају, тих ће општински одбор најдаље до 1 марта ове године решити: 1 коју ће рану њина општина у стању бити давати — кукуруз или стрмну, или једну и другу; 2 који ће начин, сирам овога, за смештање и чување ране која општина употребити — кошеве и амбарове, или и једно и друго.

Чл. 3. Најдаље до 1 априла ове године сеоске општине, које имају кошеве и амбарове, морају извести сталне окружне одборе, како о решењу општинских одбора, ког ће се начина у овоме придржавати, тако и о стању ових; а које немају, морају саопштити своја решења о овој ствари.

Стални окружни одбори о свему овоме одма морају јавити министру народне привреде.

Чл. 4. Како кошеви и амбарови оних општина, где они већ постоје, тако и они у којима се нови подижу, морају бити добри и одговарати количини ране, која се у њима има смештати.

Кошеви се морају свршити најдаље до 1 Августа ове године, а амбарови до 1 маја ове год.

Одма после овог времена, све општине морају извести сталне окружне одборе, како је која спремила за одговарајуће потребе кошеве и амбарове.

Стални окружни одбори у најкраћем року јављају о овоме министру народне привреде.

Чл. 5. Подигнуте кошеве и амбарове све општине морају држати у највећој исправности.

III

О улогу ране за подизање општинских штедионица и о улогу резервне ране.

Чл. 6. Улоге у рани, како за подизање општинских штедионица, тако и резервне, даваће само пуи данак плаћајуће пореске главе.

У варошицама пак, где има сељака, ове ће улоге давати само лице сељачког реда.

Чл. 6. Припадајући улози у кукурузу примаће се само у продужењу 1, 2, 3, 4 и 5 новембра, а у стрмној рани: 1, 2, 3, 4 и 5 Јула, за које време мора сваки свој улог предати.

Ко у овоме времену свој улог не преда казниће се само са 20 динара.

Чл. 8. Све, док се штедионице потпуно не подигну, оба дела улога у рани, сваке године морају бити у вредности од 25 динара.

Чл. 9. Да би сваки знао, која количина ране на сваког, сирам цене, долази, да, као потпун свој део положи свака општина, на 15 дана пре примања улога, мора обзнанити цену ране.

При одређивању ове она се руководи нијачном ценом.

Чл. 10. Оцењивачки одбор за примање ране одређује и цену ране.

Чл. 11. Чим се штедионице потпуно подигну, улози ће се, сирам своје вредности, у пола смањити.

Чл. 12. Улоге своје може сваки повцем заменити.

У овом случају оцењивачки одбор за примање ране дужан ће бити одма да реши — да ли је потребно, да се на део оваког улога, који припада резервној рани, ова мора одма да набави.

У овом решењу оцењивачки ће се одбор руководити стањем године.

Ако је година родна, рана се на овакве улоге не ће куповати; у противном случају, она ће се одма набавити.

Чл. 13. Новци, којима је сваки своје улоге у натури заменио, ако за ове суме није рана набављена, предаће се на руковање општинској штедионици. После трогодишњег рока, сопственици ових, по жељи својој, могу ове, са припадајућим интересом, натраг узети.

Чл. 14. Улози ће се давати према порези, коју сваки плаћа, рачувајући на сваки динар по 10 п. дин.

Чл. 15. Делови улога за штедионице трајаће 4 године, а резервни ће се давати непрестано.

Чл. 16. У брдским сиромашним селима улози, како на подизање штедионице, тако и за резервну храну, биће по својој вредности у пола мањи.

Према овоме штедионице у оваким крајевима подизаће се у продужењу 7 год.

Чл. 17. Сиромашне брдске општине, које би желеле да дају улоге у пола мање од обичних, морају ово своје решење саопштити сталном окружном одбору, да овај о овоме извести министра народне привреде.

Због овога општински одбори решавајући о кошевима и амбаровима, морају у исто време решити и то, колико улога пристаје свака општина да даје.

IV

Оцењивачки одбор, чување ране и поступање с уложеном раном.

1. Оцењивачки одбор и чувари ране

Чл. 18. За примање улога резервне хране и за подизање општинских штедионица у кукурузу, општински одбори првог септембра сваке треће године бирају оцењивачке одборе и чуваре ране у кошевима.

Оцењивачки одбори за примање улога стрмне ране и чувари амбарова бираће се свагда 1 априла сваке треће године.

Чл. 19. Оцењивачки одбор састојаће се из пет лица и пет заменика, а чувари ране из три лица и три заменика.

Чл. 20. Како чланови оцењивачког одбора, тако исто и чланови, који су чувари ране, врше своје дужности бесплатно.

Чл. 21. Оцењивачки одбор бира из своје средине председника и потпредседника, а деловођу и благајника са стране.

Чл. 22. Оцењивачки одбор при крају свакога месеца држи редовно своје седнице, а ванредне према потреби.

О резултату свога рада на оваквим седницама, оцењивачки одбори извештавају општинску власт, а она о овоме јавља сталном окружном одбору, а одбор министру народне привреде.

Чл. 23. Чланови оцењивачког одбора заједно са потпредседником, сваког месеца, редом, по један врше, месечна дежурства.

Сваки дежурни члан оцењивачког одбора одговоран је сваког дана за своју ре.изију над кошевима и амбарима.

Чл. 24. Чим који од дежурних чланова оцењивачког одбора, или ма које друго лице, јави председнику о каквој неисправности на кошевима и амбаревима, овај одмах сазива седницу.

Чл. 25. Оцењивачки одбор имаће своје печате с натписом имена општине, којој припада.

Чл. 26. Чуvari ране у кошевима и амбаровима бирају из своје средине председника.

Кад је председник сиречен од дужности, његову дужност врши најстарији чувар ране.

Чл. 27. Замењеници оцењивачког одбора и одбора за чување ране, према потреби, редом ће замењивати чланове својих одбори.

Чл. 28. Непосредну контролу над оцењивачким одборима и чуварима ране воде општинске власти.

Због овога општински ће одбори изабрати из своје средине по једног одборника, који ће вршити тромесечну контролу над овим одборима.

Овакав одборник дужан ће бити да присуствује у седницама оцењивачког одбора.

Чл. 29. Чуvari ране заједно с оцењивачким одбором, одговорни су за рану у кошевима и амбаровима и то, како за резервну, тако и за штедионичну.

Они ће водити бригу и о претресима ране у кошевима и амбаровима.

Чл. 30. На случај потребе кошеве и амбарове чуваће општински стражари.

Чл. 31. Стални окружни одбор дужан ће бити изашиљати сваке године по једно стручно лице, које ће се на лицу места уверити о стању ствари, како о кошевима и амбаровима, тако исто и о стању штедионица.

Извештај оваквог лица спровешће се од стране сталног окружног одбора министру народне привреде.

2. Поступак с уложеном раном.

Чл. 32. Дан примања улога општина ће обзнанити начином, којим обично и своје званичне ствари обзнањује.

Чл. 33. Првог, другог, трећег, четвртог и петог новембра сваке године оцењивачки одбор са својим председником, општинским одборником и одбором за чување ране (чуварима кошева) од осам часова из јутра па до шест часова у вече, налазећи се на одређеном месту за примање ране, где ће се тачна оцена, премер и примање ове извршити.

На овај ће се начин примати 1, 2, 3, 4 и 5 јуна стрмна рана са чуварима амбарова.

Чл. 34. Рану, која се прими, завешће је у књигу оцењивачког одбора и одбора за чување кошева и амбарова, деловођа оценивачког одбора.

Чл. 35. Ако ко у место улога у природи, положи припадајући му део у новцу, овај ће оцењивачки одбор забележити у књигу.

Чл. 36. Од примљене ране сваком ће оцењивачки одбор дати по две, у дубликату, признанице, од којих ће једна гласити на део штедионички, а друга на део резервни.

Чл. 37. Од положених новаца у место ране добија се проста квита.

Чл. 38. Све признанице (квите) биће потписате председником оцењивачког одбора, председником чувара кошева и амбарова и општинским одбором.

Чл. 39. По једна половина од признаница у дубликату предаће се заједно са примљеном раном одбору за чување кошева и амбарова, а друге половине од ових задржаће сваки за себе.

Председник одбора за чување кошева и амбарова одговоран је за све квите, које се том одбору предају.

Чл. 40. Сваком чувару кошева и амбарова председник даће по један кључ од ових грађевина, тако, да један чувар без другог неће моћи отворати ни кошеве ни амбарове.

Због овога кошеви и амбарови затвараће се дуплим неједнаким бравама.

Чл. 41. Сваке године, док трају улоги за оснивање штедионица, половина од смештене ране у кошевима продаваће се лицитацијом 15, 16, 17 и 18 новембра, а у амбаровима 15, 16, 17 и 18 Јула.

Чл. 42. Продати делови од улога у рани, припадајући штедионицама, саставиће основни капитал штедионице.

Чл. 43. Друга половина ране од улога, који припадају резервној рани, остаће у кошевима и амбаровима и од њих ће се у природи чинити зајмови нужнима.

Чл. 44. Ако од резервног дела остане ране, која се није могла до примања нових улога на зајам издати, онда се овака може продати.

Са овом раном могу се продати и враћени зајмови ране, с припадајућим интересом у природи.

Овака рана може се продати само тако, ако ово реши оцењивачки одбор.

Чл. 45. При решавању о продаји заостале резервне ране, враћених зајмова и припадајућих овима у природи интереса, оцењивачки ће се одбор строго придржавати прилика, које се односе на године.

Ако је година родна, оцењивачки ће одбор решити, да се оваква рана прода, у противном случају не.

Чл. 46. После једне године, од почетка примања улога, резервна ће се рана сваке године продавати.

Чл. 47. Све, док се штедионице потпуно не подигну, продаја резервног дела ране вршиће се свагда у оно време кад је продаја и делова улога ране за штедионице одређена.

Чл. 48. Продају делова ране, према потреби, оцењивачког одбора може и по партијама извршити.

Чл. 49. Ако се у одређене дане продаја ране не може извршити, онда ће се на месец дана доцније друга продаја одредити.

Ако се и у овом случају продаја не изврши, опет ће се на месец дана доцније одредити и трећа продаја.

При овој трећој лицитацији оставља се увиђавности оцењивачког одбора, да рану теслими или не.

Чл. 50. У свима случајевима где се продаја не изврши у првом одређеном року, општинске ће власти дужне бити да јаве, како у својој околини, тако и у свом среском и окружном месту, па и у „Српским Новинама“, дане, у које су друге продаје одређене.

Чл. 51. Свака лицитација ране, контролисаће се од стране општинске власти.

Чл. 52. Сваки резултат продаје ране оцењивачки ће одбор јављати сталним окружним одборима.

Ова извешћа стални окружни одбори саопштаваће министру народне привреде.

Чл. 53. Новац од продаје резервне хране чуваће благајник оцењивачког одбора.

Чл. 54. Заоставши, неиздати на зајам резервни делови ране, заједно с враћеном узајмљеном раном и интересом од ове оцењивачки одбор може издати на зајам и неужњима у рани, ако за потребно нађе.

При овом решавању одбор ће се руководити условима исказаним у чл. 45 овог закона, коме се мора придодати још и то, да је корисније овако поступити но продају извршити.

Чл. 55. Новац од свакога дела резервне ране после трогодишњег рока с припадајућим овим интересом може се сваком натраг вратити.

Чл. 56. Ако који зајам од резервне ране у трогодишњем року није био враћен, то ће овакав општина платити, па ће се рачунати са дужником.

Чл. 57. Резервна рана даваће се са интересом 12%.

Чл. 58. За давање зајмова до 300 кила у рани решава оцењивачки одбор.

За веће количине од овога, или, кад би когод по други пут хтео да учини зајам, који би укупно премашио суму од 300 кила, онда се овакав мора обратити општинском одбору и тражити решење за ово.

У решењу своме за овакове случајеве општински ће се одбори руководити истинским нуждама и потребама у рани и бројним стањем фамилије.

Према оваквим решењима водиће се књиге кошева и амбаров.

Чл. 59. Чуварн кошева и амбарова без решења оцењивачког или општинског одбора и без признанице никоме рани неће издати.

Чл. 60. Како давање ране на зајам, тако и примање зајмова са интересом чуварн кошева и амбаров вршиће у присуству дежурна два члана оцењивачког одбора и општинског одборника.

Кад се зајмови враћају, онда се издају и признанице лицима, која су зајам донела.

Чл. 61. Министар народне привреде, према овом закону, прописује нарочита правила о темељнијем руковању, како с резервним улозима, тако и с деловима штедионичким.

V.

Сеоке општинске штедионице и радње ових.

1. УПРАВА ШТЕДИОНИЦЕ.

Чл. 62. Сеоке општинске штедионице постаће од новца у чланку 42 означеног.

Чл. 63. Као и све, тако и ове штедионице, имаће своју управу, свој оцењивачки (управни) одбор и контролни.

Чл. 64. Где су улози у кукурузу били, онде ће се 1 Септембра сваке треће године бирати управник штедионице, благајник, деловођа, 5 чланова управног одбора, три члана контролног; онде пак, где су улози у стрмној рани били, сва ова лица бираће се 31 Маја сваке треће године.

Избор свег овог особља вршиће општински одбори.

Чл. 65. Када је управник спречен, њега замењује један члан оцењивачког одбора, ком он повери своју дужност.

Чл. 66. Управник и његов замењеник морају бити сигурно лице, а деловођа вичан свом послу.

Чл. 67. Само деловођа штедионице примаће плату, а остали обављаће своје дужности бесплатно.

Чл. 68. Непосредан надзор над штедионицама воде општинске власти, због чега свакога месеца по један, нарочито за ово изабран, одборник прегледа штедионичке рачуне.

Чл. 69. Штедионице ће дужне бити сваког месеца да шаљу извешћа о стању свим општинским властима и сталним окружним одборима.

Чл. 70. Све штедионице имају своје печате с натписом села, ком принадлеже.

2. РАДЊЕ ШТЕДИОНИЦА.

Чл. 71. Привремене признанице од штедионичких улога после 4 године замениће се удеоницама.

Чл. 72. Удеонице ће носити називе оних села, којима принадлеже.

Форме удеоница прописује министар народне привреде.

На њима ће се потписивати управник, благајник и деловођа штедионица.

Чл. 73. Свака удеоница имаће вредност од 50 динара.

Што од улога штедионичких пређе преко вредности одређеног броја удеоница, то се улагачима враћа натраг. Улози пак, којима се вредност неке удеонице не испуњава, ти ће се или до вредности удеонице, додатком улога, испунити, или по вољи улагача натраг вратити.

Чл. 74. Удеонице биће измене и за продају ових сопственици морају добити одобрење од оцењивачког одбора штедионице.

На сваки начин продаја удеонице може се вршити само међу селацима оближњих села.

Кад се која удеоница прода, на њој се мора учинити пренос са потписом управника, благајника и деловође.

Чл. 75. Поједина лица не могу више од 20 удеоница имати.

Чл. 76. Све удеонице вући ће 12%. Два процента од тога пћи ће у резервни фонд, четири на издржавање управе и шест на камате удеонице.

Чл. 77. Штедионице даваће зајмове од 5 динара, па на више.

Чл. 78. Зајмове до 50 динара одобравају оцењивачки одбори.

Чл. 79. При давању зајмова имаће се у виду ове потребе: смрт у кући, нужда у стоци и пољско-привредном алату, свадба и слава.

Чл. 80. Зајмови се могу чинити само на она непокретна добра, која су законима за селачке одобрена, да се за дуге могу продавати.

Чл. 81. Према потреби рокови враћања зајмова могу се и продужавати, али је за ово потребно решење или општинског или оцењивачког одбора.

Чл. 82. Зајмови штедионички дају се на облигације и са интересом 12%.

Чл. 83. Новац, за који нема изгледа да се може на зајам издати, а буде га преко 1200 динара, може се и имућнијим лицима на зајам дати, или се овакав, према решењу општинског одбора, мора послати у какву сигурну оближњу штедионицу. На сваки начин на веће зајмове од 600 динара, потребно је уверење о коликоћи и каквоћи земље и интабулација имања.

Чл. 84. При ликвидацији штедионица, удеоничари ће подједнако поделити капитал, који се затече, па ће се онда отпочети оснивање нових штедионица.

Чл. 85. Министар нар. привреде прописује према овом закону особита правила за штедионице, у којима ће се у појединостима обележити све радње у овима.

Чл. 86. Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише.

Овим законом замењују се све дојакошње законске одредбе о кошевима и амбаровима.

25 Децембра 1890. год.

у Београду.

ПРЕДЛАГАЧ

Атан. Вучковић

НАР. ПОСЛАНИК

ПОВУДЕ:

О превеликој потреби и превеликој користи по живот најних селских становника, да се овакав закон усвоји није потребно да наводим никакве доказе; с тога се и надам, да ће њега Народна Скупштина оберучке пригрлити и усвојити.

Атан. Вучковић

НАР. ПОСЛАНИК

Потпредседник — Сви ови предлози упућују се најљешном одбору. Изволте чути једну интерпелацију на г. министра финансије.

Секретар Љ. Јоксимовић чита :

Интерпелација

на

Господина Министра Финансије.

Од неколико дана јавно мишљење престонице бави се вешћу: да су у садашњој управи монопола дувана почињене велике злоупотребе у лифровању: артије, боје и других потреба и материјала за рад у монополу дувана.

Влади Краљевског Намесништва без сумње је познато све шта се по тој ствари говори и тврди, па она није нашла за потребно да или дамантује те гласове, ако у ствари ништа не стоји или публикује резултат истраге, ако је у тој ствари чинен.

С тога, ради заштите државних интереса и у интересу спокојства јавног мњења, част нам је упутити ову интерпелацију на г. министра финансије и умолити га да одговори:

Постоје ли какве злоупотребе у управи монопола дувана?

Кад су оне почеле?

Је ли г. министар и кад за њих сазнао?

Ко је наређивао поменуће набавке и ко извршавао те набавке?

Ко је одговоран за злоупотребе ако их има?

Зна ли се количина штете, коју је држава прегрнула неправилном и несавесном радњом управних чиновника, том крађом?

Је ли г. министар кад је за злоупотребе сазнао, наређивао истрагу, и какав је резултат те истраге?

Је ли г. министар и какве мере предузимао противу кривца?

Је ли г. министар извршио што је било потребно, да се обезбеди штета држави учињена?

Какав је резултат једнога и другог?

На послетку, молимо г. министра да према замашају предмета интерпелације одговори што пре, и тада да поднесе Скупштини и акта ако их по овој ствари имао буде.

16 Јануара 1891 год.

Београд.

Интерпеланти:

Ст. Д. Рибарац, Вел. Кундовић, Јов. Ђ. Авакумовић, Живојин Величкиић.

Потпредседник — Ова интерпелација упућује се надлежном министру, да се изјасни, кад може на њу да одговори.

Изволите чути једну интерпелацију на г. министра унутр. послова.

Секретар Љ. Јоксимовић чита :

Интерпелација

на

Г. министра унутраш. дела.

Чује се да је г. Васа Пелагић књижевник из Београда прогнан из земље.

На основу чл. 122 Устава и чл. 79 закона о пословном реду у Народној Скупштини, — тражим да ми г. министар изволи одговорити на ова питања :

1. Да ли је заиста г. Пелагић прогнан из земље? Да ли је то извршено по наредби г. министровој или по наредби кога вишег чиновника?

Ако је то прогонство извршено по наредби г. министровој, онда чиме то објашњава г. министар, када се таква наредба коси са првим ставом чл. 14 Устава, који гласи: *српски грађанин не може бити прогнан из земље?*

А ако је то извршено по наредби нижег чиновника, онда да ли је г. министар предузео нужне мере по закону да тај чиновник осети последице свога преступничкога рада?

2. Да ли је истина, да г. Глигоријевић члан полиције из Београда праћен наоружаним жандармима напао ноћу на стан г. Пелагића и овога из стана извукао?

Ако је то истина, онда да ли је г. министар оптужио г. Глигоријевића суду и предузео мере законске, те да тај чиновник осети казну закона, што је својим радом повредио чл. 15 Устава, а то је *неповредност стана* а нарочито последњу алинеју поменутога члана, која гласи: *„Ни у комеслучају претрес не може бити ноћу“.*

16 Јануара 1891 год.

Београд.

Интерпелант:

Пет. Максимовић,

народ. посланик за вар. Смедерево.

Заступник министра унутраш. послова, министар правде Мих. Кр. Ђорђевић — Ја примам ову интерпелацију и пошто добијем потребна обавештења, ја ћу дати одговора на њу.

Потпредседник — Изволте чути једно питање на г. министра правде.

Секретар Љ. Јоксимовић чита :

Питање

на

Г. министра правде.

Кад је познато, да су многе одредбе нашег грађанског и кривичног законика преживеле свој век и да се многе косе с данашњим законским одредбама; кад се зна, да је само време собом донело, да се та два законика, која су одговарала нуждама и потребама времена од пре 30—40 година, у основи својој промене, онда молим г. министра правде да одговори :

1. Мисли ли г. министар да је одиета наступила нужда да се наш грађански и кривични законик треба да поправе?

2. И ако је потреба ту — онда — хоће ли г. министар да одреди те комисије и за коју скупштинску сезону мисли да буде готова ревизија оба та законика?

16 Јануара 1891 год.

Београд.

Питач

Атан. Вучковић

нар. посланик.

Министар правде Мика Кр. Ђорђевић — Господе посланици, на питање, које је поштовани посланик г. Вучковић на ме ујавио, могу одмах да одговорим.

Признајем и сам, да је време да се изврши реорганизација нашега законодавства. То је, ако се не варам, и тачком 7. чл. 203. новог Устава предвиђено, у којој се вели: сви закони биће прегледани и доведени у сагласност са овим Уставом. Но признаћете и ви сами, да за један тако важан посао треба доста времена, а по моме мишљењу и материјалних жртава.

Ми смо много страдали од тога, што су се у нас закони спремали и вотчрали за месец—два дана; док тога код напредних народа нема нити може да буде. За пример ја ћу да наведем Немачку. Код њих је комисија једна радила на пројекту грађанског законика пет година. Кад је посао свој свршила, пројект је био штампан и разаслат свима познатим научарима да они даду своје мишљење. Пошто је пак добивено мишљење тих научара, одређена је друга супер комисија, да она према датом мишљењу научара ствар понова проучи; и кад је ова супер комисија са радом била готова, тек је онда тај пројекат поднесен Народној Представничкој на вотирање. Као што видите, дакле г. г. посланици, код других се народа само на изради једнога пројекта ради годинама; док на жалост код нас се то све свршава за неколико месеци.

Водећи рачуна о одредби уставној, ја сам питање о организацији и кодификацији наших закона износио у министар-

Скупу седницу, и ми смо о њему размисљали, али смо нашли, да се то не да тако лако и брзо да изврши. Образовати комисије за израду пројеката од чиновника, који по ваздан своје послове званично врше, нашли смо да то није могуће; а друге људе одредити у комисију нар: пензионираше министре, више судије и адвокате и т. д. те би људе морали платити да раде, а влада за то нема средства на расположењу. Мора дакле Народно Представништво претходно да вотира једну суму на ту цел.

Но о томе, како би се по најбоље и најкорисније дало извести, влада ће размислити, те да се што пре одговори одредби уставној и потреби државној.

То је, што сам имао да одговорим на питање поштованог посланика г. Вучковића. (Чује се: добро, добро, задовољни смо)

Потпредседник — Пошто г. посланик, који је питање учинио, није тражио да говори, онда после одговора надлежнога г. министра, Скупштина прелази на дневни ред.

Потпредседник — Изволте чути молбе неких посланика за одсуство.

Секретар Љ. Јоксимовић чита:

Народној Скупштини

Молим за 10 дана одсуства.

16 јануара 1891 год.

Београд

Радисав Митровић

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава).

Секретар чита:

Народној Скупштини.

Због мојих нужних послова потребно ми је десет дана одсуства од скупштинских послова. Молим Скупштину да ми ово одсуство дозволи.

16 јануара 1891 год.

у Београду.

посланик за вар. враће

Јанча Јовановић.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава).

Секретар чита:

Народној Скупштини.

Због неодложних домаћих послова заостао сам. Молим Народној Скупштини за 5 дана одсуства.

16 јануара 1891 г.

у Београду

Лаза В. Милосављевић

народ. посланик.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава).

Секретар — Г. генерал Лешјанин јавља Скупштини, да због болести не може за неколико дана долазити у Скупштину.

Потпредседник — Прима се к знању.

Данашњи је дневни ред испријен; на Скупштини је да одреди дневни ред за сутрашњу седницу. Председништво налази, да се за сутрашњу седницу стави на дневни ред друго читање измена у закону о судијама и у закону о истражним судијама.

Усваја ли Скупштина дневни ред? (Усваја).

Данашњу седницу закључујем а заказујем другу за сутра у 9 сати пре подне са заказаним дневним редом.

Састанак је закључен у 5 час. по подне.

39 САСТАНАК

18 јануара 1891 год. у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Доброслав Ружић

Почетак у 10¹/₂ часова пре подне.

Присутан г. министар правде.

Потпредседник — Отварам 39 састанака. Изволте чути протокол 38 састанка.

Секретар Љ. Јоксимовић чита протокол тога састанка.

Стојан Рибарац — Није г. секретар потпуно забележио значај оне интерпелације, коју сам ја поднео г. министру финансије, него је само казао интерпелација тога и тога због монопола дувана; а у интерпелацији стоји због злоупотреба у управи монопола дувана.

Секретар Љ. Јоксимовић — Примам да то исправим.

Потпредседник — Г. секретар је примио да исправи то у протоколу.

Усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја).

Сад изволте чути молбе и жалбе упућене Скупштини.

Секретар Д. Ружић чита:

Сељани из Вел. Крчимира у ср. запањском окр. топличком моле, да им се на утрину као и у опште смањи пореза.

Сељани Малог Крчимира моле, да на утрину плате порезу за прошле године као и за 1891 што ће платити.

Суд општинске павличке у ср. студеничком окр. рудничком моли, да се на Ибру код Рашке направи мост.

Грађани из Остружња у ср. подгорском окр. ваљевском моле, да се поправи пут Пецка-Осечина-Приљево.

Грађани из Блацке и Драгушке општине у ср. добричком окр. топличком моле, да се пут од Јанкове Клицуре на Коцељ за срески огласи.

Грађани из Наталинаца у ср. лениничком окр. крагујевачком моле, да се од њиховог места па преко Ратара до жељезн. станице Кусадак просече пут, и да се у њиховом месту отвори поштанско-телеграфска станица.

Д. Бурџић генерал-штабни пуковник, моли, да му се 3 године, што је као официр провео у руској војсци, рачуна као указна служба у нашој војсци.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упутиће се одбору за молбе и жалбе.

Изволте чути молбе посланика за одсуство.

Секретар Д. Ружић чита:

Народној Скупштини.

Потребно ми је 15 дана одсуства због мојих нужних послова. Молим за одобрење.

18 јануара 1891 год.

у Жагубици.

Анта Радосављевић.

Народној Скупштини

Болестан сам, па ми је нужно одсуство. Молим Народно представништво, да ми изволи одобрити десетодневни одсуство.

14 јануара 1891 год.

Сретен М. Гогић,

НАР. ПОСЛАНИК.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)